

Zgodnja

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četeri leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četeri leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXXIII.

V Ljubljani 7. vel. travna 1880.

List 19.

Cerkvene himne.

Poslovenil Janez Bilc.

(Dalje.)

Binkošti.

I.

(Jam Christus astra ascenderat.)

Se vernil Kristus nad zvezdê,
Od koder nekđaj prišel je,
Da vživa tam Očetov dar,
Da pošlje Duha rajski žar.

Zaznal se je slovesni dan,
Ko svet skrivnostno sedemkrat
V sedmeri krog oberne se —
Presrečna doba prišla je.

Ko tretje ure pride čas,
Čuj, zašumi viharja glas,
Apostolom je znamenje to,
Da Bog prihaja na zemljó.

Od luči Očetove je plam,
Poslán prezali ogenj nam;
Da zveste Kristusu sercá
Z Besede plámenom navdá.

Vesele vernim so serca:
Duha so polne svétega,
Jezike mnoge govore
In Božje čudeže slavé.

Pozná sicer jih človek vsak
Rimljan in Grek, celó divják:
Al' vsi se čudijo, stermé,
Da vse jezike govore.

Judeja le verjela ni,
Ker duh sovražni jo slepi,
Učence trezne grajajo,
Da z vinom se napajo.

Pa Peter čudeže stori,
Zaverne jih in jih uči,
Dokaže iz Joëla to,
Da krivo učence sodijo.

Očetu slava naj doni
In Sinu, ki je iz groba vstal,
S Tolažnikom prebláženim,
Na večne čase slavljénim.
Amen.

II.

(Beata nobis gaudia.)

Pripeljal leta kolobar
Dne serčnega je zopet dar,
Ko Duh Tolažnik iz neba
Se vlije vernikom v serca.

Ognjenega jezike plam
Prikaže se apostolam;
Nevstrašeno naj govore,
Ljubezni rajске naj žaré.

Jezike znajo ljudstev vse,
Stermé nevernih množice;
Sumi pijanost jim napuh,
Ki biva v njih le sveti Duh.

Spolnilo čudo se gređoč,
Ko je prešla velika noč,
In spet zaznal se dni je krog:
V zavétu greh odpuša Bog.

Pred Tabo, Stvarnik vsmiljeni,
V molitvi smo priklonjeni;
Z nebes nam pošlji luči žar,
O pošlji Duha Svoj'ga dar!

Presveta serca polnila
Je nekđaj milost iz nebá, —
Oprosti hudobije nas,
Daj vživati nam mirni čas.

Očetu slava naj doni,
In Sinu, ki iz groba vstal,
S Tolažnikom prebláženim
Na čase večne slavljénim.
Amen.

(Dalje sledi.)

Svelo Delinstvo.

(Konec.)

Izgled, kako živé in umerjô dobri otroci.

V neki vasi na Parskem *) je leta 1606, 16. kilometra umerl kmečki deček Andrejče. Vse njegovo življenje je angeljsko-lepo. Dvakrat je bil že ko otročiček iz smertne nevarnosti rešen in prečudno ohranjen. Enkrat je bil tako visoko s hiše padel, da bi se bil moral ubiti, drugi pot se je most čez reko Leh pod njim uderl in dekla ga je po sreči rešila iz vode pol mertvega. Pokličejo mater, ktera pride in dečka najde veselega in zdravega. Dosti otrok ne spolnuje Božjih zapoved, ker ne znajo dobro keršanskega nauka; Andrejče pa ne tako; hodil je h keršanskemu nauku kaj pridno in učil se je tako marljivo, da je vedil vselej dobro in lepo odgovoriti. Prečudno gorečnost pa je kazal s tem, da še takrat ko je bil bolan, so ga morali nositi k poduku v keršanskem nauku. Kdo se bo potem čudil, da je tako natanko živel po zapovedih. Kar je imelo le najmanjši videz kacega pogreška, se je ta bogoljubni otrok varoval z vso skerblijivostjo. To kažejo n. pr. ti-le dogodki. Očeta ali mater ni nikoli žalil. Imel je veliko veselje do piskanja in kupil si je pišal. Rekel pa mu je oče o neki priliki: Otrok, ti moraš vedeti, da godec malokdaj pride v nebesa. Tega se je tako ustrašil, da je precej in kar za vselej od sebe vergel pišal. Kadar je molil, je imel ročici sklenjeni kakor angelj. V cerkvi se ni nikoli okrog oziral, nikoli šepetal, kakor večkrat delajo nepridni otroci. Bil je neizrečeno sramožljiv, in nikoli ni govoril kaj nespodobnega.

O kako ljubi so dobri otroci Jezusu in Mariji! To so prave lilije, vijolice in šmarnice pred Božjim sedežem. Zato pa se je bilo to-le dogodilo. Andrejče zbolil in prikazal se mu je Jezus s presv. Marijo Devico in z zborom nedolžnih otročičev, ki so ga v boleznih tolažili. ... Kakor v zdravju, tako je tudi v boleznih svoje misli, svoje serce imel pri Bogu. Prašan od častitljivega mašnika, „kje je njegovo serce in njegov duh“, — je odgovoril: „V nebesih“. Tudi je rekel, da bi rad umerl, češ: „sej bom tam tudi lahko molil, in pa še več“.

Za smert že spovedanega so gospod prašali, kakšne duhovne tolažila da ima? Odgovoril je: „Presveta Devica Marija, sv. Peter in sv. Andrej apostelj (njegov patron tedaj) so me obiskali. To so lepi, lepi! ... Pravili so mi tudi mnogo lepega od nebeškega raja, in potem so zopet odšli.“

Tako je pravil in prosil vsak dan svetega Obhajila, ki ga je tudi prejemal.

Preserčno lepo je slovo jemal od očeta in matere. Starejemu bratu je pa djal: „Janez, da veš, zares moraš mater bolj bogati, kakor dozdej!“ Drugemu bratu: „In ti Matiče, prav res ne smeš materi več odgovarjati tako osorno, ampak pohlevno in prijazno“. Prelepo je roke sklepal in molil za materjo narekovane molitve. Kadar so izrekli presladko ime „Jezus“, je glavico nagnil. Tako je lepo dušico izdihnil. In ko je bil umerl, je ležkel kakor utergana rožica; lici ste mu ostali rudeči še po smerti.

Kaj vi pravite k takemu lepemu življenju, otroci! Pa k taki zveličavni smerti? Oh, bodite dobri, zvesti Bogu; častite Marijo! Premišlujte, zakaj je vas Bog vstvaril, kakor zveličani Andrejče. Tako bodete na prvi stopinji, priti k Jezusu.

*) Lechhausen pri Avgusti Vindeliški (Augsburg-u). Pretežkih imén za male ne vverstujemo radi v tekst. (Ott, Mar.)

Cerkev — nepremagljiva.

(Dalje.)

Tudi Dioklecijan jame preganjati kristijane. O tem nam pripoveduje Laktancij: „Bil je Dioklecijan na Jutrovem v svojih okrajinah. Ker je bil jako bojazljiv in vražam podveržen, daruje živali, da bi mu iz drobú mališki služabnik oznanil prihodnost. Bilo je pa tudi nekaj kristijanov, ki so pomagali klati živali; med darovanjem se ti pokrižajo na čelu s znamenjem sv. križa. Hudobni duhovi bili so na ta način pregnani, in ničesar niso mogli zvediti. Služabniki poskusijo večkrat, ali vsepa ni nobenega. Nato reče mališki služabnik, da saradi tega nič ne svedó, ker so tudi kristijani sraven. Da bi svedel za kristijane, ukaže Dioklecijan, da morajo vsi v palači darovati bogovom; kdor ni hotel darovati, bil je tepen s palicami. Tudi vojaškim načelnikom ukaže Dioklecijan, naj enako storé; kdor med vojaki bi se branil, naj ga odveržejo iz armade. Toda le malo jih je darovalo; večidel so vsi zapustili armado in so raji živeli siromaki, kakor da bi bili prelomili svojo prisego. Evzebij meni, da so že takrat imeli spletene grozovite nakane proti kristijanom; da bi pa brez skerbí pri izvržitvi teh nakán se smeli zanašati na svoje vojake, so začeli izmetavati kristijane iz verst vojaških. Dobro so vedeli cesarji, da imajo malo zaupanja v ljudstvu, zato so si hoteli pripraviti vsaj zvesto armado.“

Žalostno, da tudi dandanes se skušajo države med seboj, ktera bi več mož postavila na noge. Včasih so šteli vojake na kake tisoče, sedaj segajo do milijonov.

Toda to še ni bilo naj hujše pri Dioklecijanu. Po zimi leta 302 bil je Dioklecijan v Nikomediji. Tje pride tudi Galerij, kateri áčuva počasnega starca k sovraštvo proti kristijanom. Dioklecijan se mu neče kar precej vdati, rekši, da število kristijanov je preveliko in treba je pomisliti, da so kristijani po vsakem preganjanji krepkejši in številnejši. Ni imel toliko usmiljenega serca, da bi ne dovolil preganjati kristijanov, temveč zato se je bal, ker je bila kristijanov ogromna množica in ker je prevedel, da vse prizadevanje kerščanstvo zatreti je zastonj.

Toda Galerij tako dolgo sili vanj, da se slednjiš stavec vdá. L. 303 se začne preganjanje. Ukaže namreč cesar, da se morajo vse kerščanske cerkve podreti do tal; kar se dobi knjig, naj se sežgó; kristijani pa, ki so dospeli do častnih služb, naj se odstavijo in terpinčijo; pri tem se pa ni treba ozirati ne na starost in ne na stan; njih stanovanja se smejo preiskovati; sami pa ne smejo tožiti nikogar; ob kratkem, vsel jim je Dioklecijan vse pravice državljanske.

Žalostni nasledki tega ukaza so bili prekmalu očitni. Krašna cerkev v Nikomediji je prva zginila s poverja zemeljakega. Rano zjutraj gre namreč mestni načelnik z vojaki v cerkev, pobere ondi vse podobe in knjige, ki so bile ondi shranjene, in vse požge. Dragocenosti cerkvene dobili so vojaki v darilo. S satanskim sadovoljstvom gledata cesarja iz svoje palače na kraj nesreče in se menita, ali bi zažgala cerkev, ali ne. Ker sta se pa bala, ukažeta, da naj se podère. In glej, le malo ur in krasno delo, s katerim se je mnogo umetnikov trudilo toliko časa, isginilo je, le kup razvalin še kaže, da je tu stala — keršanska cerkev.

Malo dni pozneje vname se ogenj v mestu. Bilo je to delo zlobnega Galerija; a on pravi Dioklecijanu, da so kristijani zažgali mesto, da bi se maščevali nad cesarjem, ki jim je rasdjal cerkev.

Dosegel je Galerij svoj namen, kajti Dioklecijan ne pozná več nobenih mej.

Laktancij piše o njem: „Divjá, živini enak, ne le proti svojim služabnikom, marveč proti vsem; svojo hčer in ženo sili, da oskrucite svoje roke z daritvami. Cerkveni predstojniki in njih služabniki morali so v ječe bres kake obtožbe pred sodniki. Germade vedno gorijo, mladi in stari, bogati in revni stopajo nanje zaporedoma. Kar je bilo suknjev, obesijo jim kamen na vrat in jih potapljajo v morje. Postavljeni so bili povsod sodniki, ki silijo vsacega, naj daruje bogovom. Kdor ne sluša, ta poskuša. Ječe se polnijo, peklenški hudobneži si težko izmišljujejo sproti novih múk, da terpinčijo uboge reveže — nedolžne kristijane. Po vsem rimskem cesarstvu, razen v Galiji, kjer je vladal Konštancij, povsod bilo je silno preganjanje. Silna tuga in neskončna žalost polnila je serce tadanjim kristijanom, katerim so gospodovale tri divje sverine v človeški podobi.

„Ko jezikov bi sto imel in gerlov stotero,
Glas pa zvonu enak; naštetí bi vendar ne mogel
Zlob, hudobij in pregréh, ki bile ljudem so navadne.“

Tako skliče h koncu Laktancij a Vergilijem.

Škof v Nikomediji, Antim, bil je umorjen v tem preganjanju.

Porabijo pa sovražniki vsako priložnost, da ščuvajo ljudi proti kristijanom. Ko namreč nastane v Mitilenu upor, bili so koj kristijani krivi, dasi je bilo dokazano, da niso v nobeni zvezi z uporniki; a rekli so nasprotniki: kar še ni, se lahko zgodi, in hajdi a kristijani na germado!

Pervemu ukazu sledita kmalu še dva nova. V drugem vелеva cesar, da naj vse duhovne in škofo polové in posapró, v tretjem pa ukazuje, da morajo vsi podložni darovati bogovom; kdor se brani, naj se muči; a kdor le še ostane stanovit, naj se umori!

Ne gorijo pa samo gromade za nedolžne kristijane, tudi meč mora nastavljen biti. Zgodovinar Evzebij piše: „Videl sem sam v enem dnevu toliko umorjenih, da so ležali mrtvi na kupih. Meč se je skerhal od množice vratov, ki jih je presekal, in valed morjenja trdni vojaki morali so počivati, da so mogli zopet nadaljevati svojo zlobno službo. A to ni bilo samo enkrat ali na enem mestu, marveč ponavljalo se je po vsem cesarstvu.“

(Dalje sledí.)

Lavretanske litanije v molitvah in premišljevanjih.

(Dalje.)

Mati presveta — za nas Boga prosí!

Molitev za Marijino pomoč pri sv. Obhajilu.

Malo dete je pravo revše; hoditi ne more samo, jesti ne more samo, mati ga mora vsega vaditi. Taki slabi otroci v dušnem pomenu smo tudi mi, Tvoji služabniki, o presveta Mati! Že pri molitvi moramo vedno na Te gledati, od Tebe se učiti, kako je treba moliti, Tebe pomoči pri tem prositi. Pri enem opraviu pa se čutimo brez Tebe še posebno nezmožni, namreč pri svetem Obhajilu. O kolike važnosti je ta nebeška Večerja za nas! Pri spovedi s svojim Ženinom sklenemo prijateljstvo ter mu obljubimo večno ljubezen in zvestobo; pri svetem Obhajilu se pa zvežemo z njim, se zaročimo in zedinimo tako tesno, da mi ostanemo v njem in On v nas, njegova duša je naša duša, njegovo serce naše serce, vse njegovo je naše in vse naše njegovo, naša duša je njegova duša, naše serce njegovo serce. Kdo se ne bi pri spominu na tako tesno zvezo svetega strahú pretresel! Kralj nebes in zemlje se poniža k prahu in se zaroči s červom te zemlje. O Marija! kdo se bo

prederznil k tej poroki, k tej ženitvanski gostiji podati, če ga Ti ne popelješ tje? V resnici, Ti nas moraš za roko prijeti pa lepo umiti, poglajene in belo oblečene pred svojega Sina peljati; drugač se ne upamo pred njega stopiti. Kdo nas bo še le učil vse ono, kar se ima pred Jezusom storiti, kakor le Ti, ki si vse to naj popolniše sama opravljala? Kdo nas bo učil verovati prav živo, če ne Ti, ki si vero v svojega Sina živo in neskaljeno edina ohranila, ko je po njegovi smerti ves Jeruzalem omahoval in celó še serca učencev? Kdo nas bo učil terdno upati od Boga vsih potrebnih milost za časnost in večnost, če ne Ti, ki si v svojem življenju še takrat upala na Božjo pomoč in obljubo, ko bi naj zvestejše duše na tvojem mestu bile obupale? Kdo nas bo goreče ljubiti učil, kakor le Ti, ki si od ljubezni živela in umerla, ki v ljubezni premaguješ in presezaš vse, kar ljubi na zemlji in v nebesih? Kdo nas bo učil lačne biti in žejati po nebeškem Kruhu, če ne Ti, ki si ta nebeški Kruh v lasti imela, na rokah nosila, ki si naj bolj spoznala, kako sladek je Jezus? Kdo nas bo učil svete ponižnosti, kakor le Ti, ktera ponižnost je bila tolika in tako lepa, da je Sina Božjega privabila na ta svet? Kdo nas bo učil sad sv. Obhajila ohraniti ter zvestim ostati od Obhajila do Obhajila, kakor le Ti, ktere zvestoba do Boga je vedno bila čista ko solnce, močnejši ko smert, večji kot zvestoba vseh otrók Božjih!

O Marija! Ti si naša presveta Mati, mi pa bi tako radi bili tvoji sveti otroci! To pa drugač ni mogoče, kakor le po svetem obhajilu. Če toraj blagovoliš nas tukaj med svoje šteti, enkrat pa nas v nebesih imeti, oh, potem nas uči živati Kruh, ki je z nebes prišel in daje svetu življenje milosti tukaj, in tam enkrat življenje večne slave.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (Nova knjiga.) V tiskarni Blaznikovih naslednikov je te dni izšla v drugem natisu knjiga za mladino z naslovom: „Nedolžnost preganjana in poveličana, poleg nemške povesti „Blumenkörbchen“ Krištofa Šmida.“

Krištof Šmid je sicer tako dobro znan, da bi bilo brezpotrebno njegove miločutne pripovedi še priporočati; a vendar tudi pri njem ni moglo biti drugač, kakor da se mu je nekterc delo bolj posrečilo memo družih. In med njegove naj boljše povesti se prišteva ravno „Blumenkörbchen“, ktero imamo sicer že dolgo v lepi slovenski prestavi, toda za sedanji čas v nerabni metelčici. Jako je tedaj postreženo slovenski mladini z drugo izdajo v novem pravopisu.

Fischer imenuje v svoji „Grossmacht der Jugend- und Volksliteratur“ to povest naravnost „ein Prachtbuch und glänzendes Geistesprodukt des gefeierten Verfassers!“ In to je tudi. Jaz sem jo že préd v metelčici večkrat prečital sam, pa tudi vpricho družih, ki so jo z vidnim veseljem poslušali; pa spet zdaj mi je napravila veliko veselje, ko sem jo tako rekoč „ex offo“ vso zopet pazljivo prebral. Vsaka knjižnica naj bi jo imela (še v več iztisih), in kdor kaj pripomore, da se med ljudstvo razširi in pridno bere, bo gotovo storil koristno delo. Zlasti za ženstvo, učeno in neučeno, ni kmali koristnišega branja.

Pri tej priliki naj boste še enkrat priporočeni tudi že unkrat pohvaljeni knjigi: „Evstahij“ in „Genovefa“, za ljudstvo in bolj odrašeno mladino jako primérni. Marljiva tiskarna naj le nadaljuje izdavanje tacih knjig, ktere ne le da so brez pohujšanja, temuč so pripravne človeško serce z verskim čutilom pregretri. Tacih

knjig ravno slovenski narod potrebuje, pa tudi sam želi povsod, kamor se še ni vgnjezdil blede liberalizem!

Stric.

V Zagrebu. (*Delavnost usmiljenih Sester.*) V samostanu usmiljenih sester je uni mesec umerla premnogozaslužna prednica Ivana Kroesbacher, Tirolka po domačiji, rojena l. 1816 v Vulpmes u. L. 1838 je pristopila v red in 1840 je storila slovesno obljubo na Tirolskem. L. 1845 pa se je pričelo njeno blagovito djanje v Zagrebu na Hervaškem, katero „Katol. List“ nekoliko obširnije popisuje.

Na poklic r. nadškofa in kardinala Havlika je s 6 sestrami prišla v hervaško glavno mesto ter pričela svoje delo, čegar sad že zdaj prav obilno vživa hervaška dežela in druge jugoslovanske okrajine. Čez dve leti je postala prednica. L. 1856 je bila za ta red vstanovljena posebna okrajina (provincija) in Ivana je postala naj viši prednica vseh samostanov po Hervaškem. Že v začetku l. 1845/6 so pričele trirazredno dekliško šolo, ki je imela ob koncu leta že 332 deklic. Precej v začetku je samostan pričel ubožnim deklicam dajati brezplačno hrano o šolskih dnevih in bilo je taciš gojenk okoli 70; polagoma pa se je to število vedno množilo. Naslednje leto se je šola razširila na 4razredno in glavno šolo in l. 1847 se je vstanovilo meščansko dekliško odgojišče. Spoznalo se je za potrebno razširiti žensko izobraževanje po vsi deželi in napraviti tudi dekliško učiteljišče, ki se je l. 1851 razglasilo za očitno po novi šolski postavi s tremi tečaji. Do vstanovljenja novih šolskih postav se je pri usmiljenicah za učiteljice izobrazilo 375 oseb, ki žensko izobraževanje razširjajo po Hervaškem in Slavonskem. Da bode odgoja vspešna, so redovnice osnovala notranje šole (internat) za pripravnice. Tudi glavno vojno zapovedništvo ima poseben ozir na koristi internata in pošilja tje štipendistice v preparandijo, ki so skoro vse v samostanu, akoravno jih nihče ne sili. Od l. 1875 je učiteljišče povzdignjeno v viši dekliško učilno s pravom očitnosti. Tudi nedeljsko šolo imajo za take deklice, ki delavniške ne morejo obiskovati. Na samostanski postavi imajo tudi odgojišče za revnije deklice.

Ob koncu zadnjega šolskega leta so usmiljenice podučevale 698 učenk in zraven teh 100 učiteljskih novakinj, in še 80 malih deklic v vedrilišu za male otročiče.

Za toliko koristno djanje je red odlikovan od cesarja in od načelstva glavnega mesta. Temu se je toliko manj čuditi, ker Sestre oskerbujejo od davno tudi očitno bolnišnico, kaznilno, ubožnico in sprejmišče za stare gospé. Po krepkem gospodinjstvu ranjce Ivane se je delavnost usmiljenih sester malo po malo razširila po vsem Hervaškem in Slavonskem, in pozneje po Dalmaciji in Ercegovini. Vstanovile so učilne ali druge naprave v Gradcu, v Lepoglavu, v Bukovcu, v Zlataru, v Ivancu, v Bistrici, v Reki bolnišnico s pribežališem za sirote. Ravnekar so kupile poslopje Frankopansko v Bakru, kjer bodo še to leto, ko državni zbor poterdil kupitev, napravile silo važno napravo pokorišnico.

Za Slavonijo so l. 1856 vstanovile čveterorazredno šolo v Djakovem, ki so jo l. 1864 odstopile redovnicam sv. Križa; — v Požegi l. 1862 enako štirirazrednico, ki se je l. 1876 razširila v viši dekliško učilno; v Darovaru in Oriovcu so napravile šole s malim dekliškim odgojišem. Verh tega so oskerbovale očitno bolnišnico v Oseku.

V Dalmaciji so valed sklepa v deželnem zboru bile usmiljene sestre poklicane, da prevsamejo oskerb bolnišnic v Zadru in Splitu, posneje tudi v Dobrovniku,

in skoro se nadjajo enako v Šibeniku. Razun tega je njim bil leta 1875 izročena vstav „Martinia-Mirkiev“, v katerem se oskerbujejo stareji ljudje in ubožni otroci. V tej hiši so častne Sestre osnovala redno šolo za deklice, in podučujejo tudi dečke. Preteklo leto so bile poklicane v Sinj, naj važniše mesto dalmatinskega Zagorja, ter so ondi osnovala privatno žensko učilno.

Na poklic † mostarskega škofa Kraljevića in sedanjega sarajevskega škofa Vučića so usmiljene Sestre svojo delavnost razširile v Bosno in Ercegovino ter pričele šole v Sarajevem (l. 1872), v Mostaru, Travniku in Banjaluki.

Kadar pa je zavrela vojaka v Bosni leta 1878, je množica usmiljenih sester s vikarico vred hitela v Sarajevo; premenile so šolo v bolnišnico ter so stregle ranjenim. V Brodu so zrojile černe ošpice, in precej so bile tam Sestre bolnikom v pomoč. S tem darežljivim činom se je sklenilo djanje in življenje častite matere Ivane, ki je zapustila za seboj zagrebško matično hišo in 32 podružnic, izmed katerih je 17 šolskih, 3 konvikti, 1 za pripravnice, 7 bolnišnic, 2 sprejemnici za stare gospé, 4 ubožnice, 1 kaznilna in 1 osnovana pripravnica.

V začetku l. 1880 je mati Ivana imela v svojem področji 315 usmiljenic, katerih je 257 na Hervaškem in Slavonskem, 45 v Dalmaciji, 13 v Bosni.

K temu bodi pristavljeno, kar se za une kraje samo umeva, da so šole v domačem jeziku, pa da med usmiljenimi sestrami, kolikor vemo, je precej veliko število tudi Kranjic.

Take djanja katoliških redov naj bi liberalci preudarjali, da bi jih že enkrat pamet srečala!

Iz Amerike. Iz Perhama, 12. m. travna. (*Pismo preč. g. mis. Jož. Buha zastran † Pirca.*) O smerti preč. gosp. Pirca sem bil že popred pisal; zdaj pa, ko tvoje predrage verstice prebiram, Ti zopet še enkrat pišem. Gospod Pirc so tedaj umerli 22. jan. o 1/2 11 dopoldne; 23. jan. ob 9 zvečer je telegraf tukaj naznanil njih smert, in 24. jan. sem že jaz tukaj v daljni Ameriki ob 8 pri sv. maši priporočil njih dušico v molitev pobožnih vérnih, ki se g. misijonarja Pirca še dobro spominjajo.

Tudi sem bil precej telegrafiral do preč. škofa v Št. Pavel v Minesoti, in v Št. Kloud, našemu rojaku prečast. gosp. Severinu, ali znanemu poprešnjemu gosp. Antonu Grosu, semeniškem oskerbniku.

Bila je toraj oznanjena smert r. g. Pirca v nekterih ameriškanskih časnikih, nemških in angleških. Danes Ti tudi pošljem te nemške časnike, v katerih je bila njih smert naznanjena, namreč v „Wandererji“, v katerem je bilo poznarnjano tudi njih življenje sploh in kar so po večem tukaj v Minesoti delali. Kar zadeva njih življenje popred, predenj so prišli v Minesoto, so pa sami gospod Pirc bili spisali bukvice; ako jih nimate, menim, da jaz med svojimi bukvami imam še ene, in Ti jih lahko pošljem, ako jih še na Kranjskem ni? *) Se vé, da tukaj v Minesoti zadnje leta so bili vedno še delavni, in neutrujeno so popotvali, pa vid in spomin jim je pešal; torej se velike posebnosti pisati ne morejo; pa ako želite njihovo življenje popisati, morebiti Ti o priložnosti kaj več o tem popišem; v časnikih pa, mislim, se tukaj ne bo več pisalo, ker, kar je bilo kaj posebnega, je bilo že poprej razglašeno, in ponavljati poprešnje reči, brez posebnega vzroka, nima cene.

*) Ni mi znano, da bi kdo imel tukaj to knjigo in tudi nisem vedil, da so kaj tacega pisali, prav želeti je torej, da bi jo dobili na Kranjsko, ker mogoče in želeti je, da se kdo poprime popisovati življenje ranjcega slovečega rojaka. Vr.

Priserčna zahvala za telegrafiranje! Poleti Vas misli preč. gospod Trobec priti obiskat. Serčen pozdrav!
Jožef F. Buh.

Amerikanski listi o † misijonarji Pircu. „Wanderer“ v Minesoti ima 31. pros. t. l. kratko nanznanilo o misijonarjevi smerti in pravi: „Poprešnji petek je čast. misijonski duhoven J. F. Buh v Perham-u dobil po telegrafu naznanilo iz Ljubljane, dežele Kranjske, v Avstriji, da je častitljivi misijonar Fr. Pirc ondi v visoki starosti 96 lét (malo manj. Vr.) blaženo v Gospodu zaspal.“ Dalje pripoveduje, da je v Ameriki blagovito delal okoli 40 lét, da je misijone vstanovljal, kakor v Stearns County, St. Cloud, St. Joseph, Richmond itd.; v Benton Co.: Sauk Rapids; v Morrison Co.: Belle Prairie, Rich Prairie, Two Rivers itd., dalje misijon v Crow Wing Co., pa tudi pri Indijanih. Po teh misijonih je delal leta in leta dolgo, pred nekterimi leti pa se je vernil v svojo domačijo v Avstrijo, da bi poslednje dni svoje velike starosti ondi preživel in se v tihem miru pripravil na srečno smert... Koliko je ranjki o svojem mnogoletnem misijonarjenji delal in dognal, daroval in terpel po neobdelanih okrajinah, med Indijani in belimi, to vé le samo ljubi Bog, od kterega zdaj ko zvest delavec v njegovem vinogradu plačilo prejema.

Pri vsem natezanji in na trudnih popotvanjih je oče Pirc dobival še časa, da je bil sodelavec pri katoliških časnikih, mične spise o življenji in djanji Indijanov, o sadjoreji itd., dajal na svitlo. (Tudi k nam so dohajali amerikanski listi s klici in vabili naselcev v ta ali ta dobri kraj. Vr.)

Naj tedaj po trudnem delu počiva v miru!

Iz Svete dežele. (*Ubožnost v Palestini. Divjačnost ljudi brez katoliške omike.*) Vpraša se, od kod je to, da so kristjani v Palestini, osobito po mestih, pogosto ubožni? To je od tod, ker kristjani po mestih nimajo zemljiša. Palestina je zemlja za kmetijo; kdor ondi hoče biti bogat ali saj do premoženja priti, mora polje obdelovati. Da bi Turki kristjane obderžali v vedni revšini in v svojem gospostvu, so jih prešnje čase odvracali, da bi si zemljiš ne pridobivali. Dandanes teh zadržkov ni več, vendar kristjanje več del še ne mislijo na to, da bi si zemljiš nakupovali. Sej tudi denara nimajo, ako bi ravno hotli. Ta reč pa ima še globokeji vzrok. Kristjani po mestih se namreč dostikrat sramujejo kmetovskega dela; izgovarjajo se namreč: „Ana medenieh, kif biddi asir fellah?“ To je: „Jaz sem meščan, kako čem biti kmet?“ Celó tisti kristjani, ki zemljiša imajo, jih ne obdelujejo sami, temuč si vsamejo najemnikov. Rašiši stradati, kakor lopato v roko vzeti; to je njih šega. To pa ne more tako ostati; kmetijstvo mora pri kristjanih v spoštovanje priti, in tudi misijonski duhovni imajo nalog za to skerbeti.

Vzrok meščanske revšine je še tudi velikanaska lenoba ženskega spola. (Teda j tako, kakor so nam tudi že iz Amerike naznanjali o ondotnem ženstvu. Le pravi kristjani zapopadejo nalogo, da „e potom v obrazu si je treba kruh služiti.“) Poglejmo n. pr. na družino z nekterimi odrašenimi hčerami. Mož dela ves ljubi dan in tudi zasluži svoj del. Kaj pa med tem dela žena s hčerami? Ako navadne domače dela opravijo, smé mož vesél biti; marsikterikrat celó tega ne storé, in mož mora imeti zraven njih še deklo ali kako zamurko. Skerbeti mora za vso hrano, za obleko, ki je pogosto draga itd., kako more pri tem še kaj ostajati? Še celó živeža nakupovat mora hoditi mož sam. Tudi v službo iti, ali drugim ljudém kaj vesti, šivati, prati itd. imajo dostikrat za sramoto, — in to po stari turški šegi in navadi, po kteri ženski spol ne sahaja is stanovanj.

Vendar se že nektere leta tudi ženski spol bolj dela poprijema. To se je zahvaliti zlasti katoliškim redovnicam, ktere v svojih šolah in napravah deklice keršanskih družin učijo keršanski nauk, branja, pisanja in raznih ročnih dél; poprej so rastle brez kacega poduka.

Gosp. misijonar še naznanja, da pa nekteri kristjanje namesto navadnega za ženske potrebnega in koristnega dela zdaj že tudi tam žugajo v drugi napačni konec saviti — kajti preveč in nepotrebnih védnost od deklic zahtevajo. (Pa menda vendar ne tako, kakor v Evropi, kjer je zlasti za gospóške deklice kuhalnica, igla in serp že sramota; zahtevalo pa se bode že skorej toliko od njih, kakor za dohtarje, turnarske mojstre, zvezdokukarje, zlasti pa za strokovnjake v profesorstvu, n. pr. o „Lutrovi pedagogiji“... Koliko je Luter sam o tej reči vedil, je prašanje?)

Misijonar piše dalje: „Jutrodeželski kristjanje posebno radi saterjujejo, da tisto zapiranje ženstva je izversten porok za nravnost.“ Na to on odgovarja: To naj že bode, kakor koli; toliko pa je gotovo, da jutrodeželako ženstvo je več del brez pobožnosti, dokler niso od redovnic (katoliških nun) k pobožnosti napeljane. Iz tega se dá posneti, kako potrebne so redovnice na Jutrovem, kajti le one pridejo do ženstva, da ga podučujejo.

Zato tudi misijonarji med zamurci povsod išejo ženske samostane vstanoviti, ker pobožne ženske so posebno zmóžne za mečenje serca. Gosp. misijonar Gatt torej hoče, berž ko bo moč, tudi v Gazi vstanoviti katoliške redovnice, da bodo ženstvo pridobivale za pobožnost in jih napeljevali k delavnosti; tako še le bode olika globokeje v narod segala.

Pri vsem tem zapertju, piše dalje g. misijonar, se ženske na Jutrovem sploh, kakor tudi v Gazi, o raznih prilikah v trumah dervé po mestnih ulicah, pojó in kričé, kakor tórke. V Gazi imenito so pogosto mertvaški plesi; po cele ure dolgo žene velikrat plešejo po grobih svojih mertvih med vednim petjem. Tako divjaške so ženske brez poduka! Kolik razloček med tiho molitvijo kristjana na grobu njegovih ranjcih.

Prikazni Marije Device.

„Univers“ v Parizu in drugi časniki pripovedujejo znamenito prikazen Marije Device v Knoku na Irskem, vendar pa s prideržkom, dokler preiskava, po škofijstvu začeta, ni še dognana. Naznanuje se tako le:

Vlani 21. vel. serpana, predvečer osmine Marijinega vnebovzetja, proti 1/28 zvečer, se je kar neprevidoma prikazala svitla luč zunaj ob cerkvi omenjene vasi (Knok). Nekteri vaščani, naj bližnjiši tej cerkvi, viditi to nenavadno luč, so poklicali več družih svojih sosedov, in ko so se vsi približali, so vidili, da ena zunanja plat cerkve je bila vsa pokrita z zvezdami v prečudni svitlobi.

V sredi te veličanske luči so vidili oltar, in na tem oltarji jagnje, in njemu ob strani Križ. Pri oltarji na eni strani so razločno vidili presv. Marijo Devico, v družbi dveh družih svetnikov Njene noge se niso zemlje dotikale; roke je imela povzdignjene kakor k ponižni prošnji, in oči obrnjene v nebó. Oblečena je bila belo in kronana z bogato krono. Prikazen se je vidila od poli-osmih do desetih zvečer. Po tej noči so vedno ljudje prihajali iz okolice, ki so čez noč ostajali v molitvi v cerkvi, ali pa zunaj.

V ponedeljek zvečer, predvečer ss. 3 Kraljev t. l., je veliko oseb, med kterimi sta bila dva žendarja, na ravno tistem mestu zagledalo skoraj ravno tisto prikazen; vidili so jo od ene do dvéh po polnoči. Devetega

svečana t. l. se je prikazen zopet vidila na ravno tistem mestu in opazovali so jo nekteri ljudje zjutraj.

Mladi premétovci.

Veša tako dolgo leta in ferči okrog luči, da si peruti osmodí in do smerti speče. Mladim neskušeniím véšarjem se dostikrat nekaj podobnega zgodi. Svarilen izgled pripoveduje ameríkanski časnik „Wanderer“ mesca prosinca t. l.

Štirje ameríkanski dečki, dva bela in dva dimasta, vsi iz Plattsburgha na Misuriskem, so bili tiste dni pobegnili iz hiš svojih staršev in so po železnici se peljali do Winthrop-a v Misuriskem, vŕtric Atchison-a v Kansas-u. Od ondod so hotli popihati dalje v novo Mexiko in Arizono. Da bi prišli čez reko, so skušali vuškniti se na vozovlak, ki je derdral po mostu čez reko, pri čemur sta pa dva zgubila življenje, Fonda in eden dimastih. Druga dva sta bila s to grozo ozdravljena svojega sanjarstva in sta se domú vernila.

Kaj pa je bilo te reveže zapeljalo k takemu prederznemu begu? Veste, kaj? Branje sanjarskih bukev, kakoršnih tudi naša mladina le prevečkrat v roke dobiva, celó od ondod, kjer bi si človek ne mislil, in torej ni čudo, da je tudi po naših krajih o tacih sanjarskih počenjanjih bilo že slišati. Dandanes je svet tako čuden, kakor nikoli ne, ter hoče, naj že mlekomlečni golobradci vedó, česar še stari niso slišali, in dajejo se jim vsaktere knjižure v roke, ki dostikrat niso prav nič za-nje. Moramo spoznati, da smo že enekrat v rokah mladine vidili knjige, ki niso nič sposobne za-nje. Rekli so, da so ali iz kake šolske bukvarne, ali kdo vé, od kod vse? Tudi pri mladini velja Štefanova:

„Le počasi, le počasi,
Da se kaj ne skvasi!“

Posojilne knjižnice utegnejo marsikaj na vesti imeti...

Vijolični venček.

Vijolice so razcvetele
V germičeku tam pod goró,
V čast Stvarniku lepo duhtele,
Vedriše serce in okó.

Se bliža solnce, tje posije, —
In pride bolna deklica,
Naterga jih, si venček vije
In z bilkami preveže ga.

„Komú si dete namenilo
Vijolični ta venčni dar? —
Se čuje angeljsko glasilo —
Pověj, ne boj se nič nikar?“

Kapelico glej, tam je doli,
Ki Božji Materi na čast stoji,
Kjer lipice rastó okoli —
Kjer truma tičíc žvergoli;

Tje idem, preden v smert ovénem,
In ta-le venček ji darim,
Jo v mili prošnji razodenem,
Kar serčno serčno si želím.

Molila bom, naj prosí za-me
Prevbogo bolno revico,
Da Jezušček me skoraj vzame
Med angelčekov množico. —

Oh, tamkaj ne bom več terpela,
Ko gledala bom Jezusčka,
Bom Njemu in Mariji pela,
Njegova bom nevestica!

Glej tam, — kak solnce žarke vtrinja,
V kapelici zvonček doní,
K Mariji iti me spominja:
Ostan'te z Bogom mi stvari!

Izrekši — dete je hitelo,
Daruje venček za slovó;
A v malo dnéh je zašumelo:
„Zaspalo v Bogu je sladkó.“ —

Radoslav.

Razgled po svetu.

Rimsko. V nedeljo, 25. pret. mesca, so kaj častljivo obhajali v Vatikanu povzdiganje sv. Očeta Leona XIII na stol sv. Petra. Vstava greški in sv. Urbana (Propaganda) sta bila napravila slovečo akademijo ter se je v 49 jezicih z vesoljnega sveta govorilo, pelo itd. Med jezici, v katerih se je govorilo, so bile 3—4 slovanske narečja.

Laško. (*Babel pri liberalcih, edinost v katoličanstvu.*) Z lažiliberalizmom ob enem se je pritepla v Evropo neka tertna gobjus, filóksera (*phylloxera vastatrix*), ki po nogradih dela strašno škodo, kakor prostomišljajstvo dela razdjanje na dušnem polji. Posebno velike razdjanja dela filóksera sedaj po Laškem, in ne vlada ne ljudstvo ne more tega strašnega zlega ustaviti. Filóksera izvira iz Amerike, kjer je škodo delala že l. 1845; l. 1863 se je prikazala na Francoskem in tam je pokončala že veliko čez 300.000 vinogradov; zdaj grize tertne korenine in živce tudi že po naših krajih. Teh merkejev je več plemén po Laškem. Pa tudi dušne filóksere razasajajo neprenehoma po tej ubogi deželi, ki nima nič več pokoja, odkar derži sv. Očeta v ječi. Razun „brigantovstva“ (ropanja ljudi in denara) v novič naznanjajo grozne rogovilstva hudodelnikov po ječah. (Ni čudo, ker je toliko ljudstva v ječah.) V Livorni pa je bil 19. u. m. na očitnem prostoru od nekoga zaklan dopisnik časnika „Gazzetta d' Italia“, Ferenzona, ki se mu prištevava spisanje knjižic: „Garibaldi nehvaležnik“ in „Garibaldi politikar“, in ki je boje zopet pripravljaj nekaj enacega za natis. — V laškem državnem zboru na Montecitoriu pa so med tem toliki prepiri in zmešnjave, da ga „Unità“ imenuje „la Babele di Montecitorio“, da naj veči del govorniki eden drugemu plevél spod nog pukajo, ker osebnosti stavijo pred deželške koristi; da občinstvu je vse skozi zoperna besnost vsakih šest mescev novo ministerstvo kovati. Ravnokar je prišlo namreč novo na čelo, in že so zopet novi kavsi.

Med tem pa dobri katoličani z duhovstvom veliko molijo in pokoro delajo domá in po slavnih svetiših in božjih potih, zedinjajo se v katoliške družbe in išejo pomočkov zoper tolike zmešnjave. Čudno je, da slepo framasonstvo jim pri vsih nesrečah dostikrat tudi še moliti brani! Ako se namreč v procesijo zberó h kakemu svetišu, so jim tu pa tam že vradnije za petami, da jim zabranujejo. — 29. aprila je imela shod velika katoliška družba v Genovi pod predsedstvom vikšega škofa v pričó velikega števíla duhovstva. Imeli so čverste govore, telegrafirali so sv. Očetu svojo véрно vdanost, prejeli iz Rima sv. blagoslov; volili so posamezne parohijske odseke za družbo, in poslednjič med drugim sklenili vravnati veliko božjo pot k svetišu M. D. „della Guar-

dia". Večine gorečega in dobrega katoliškega naroda se bode gotovo poslednjič Gospod usmilil in dodelil zopet deželi doželeni mir.

Iz Petrograda naznanja eden časnikov zvezo Rusije in Portugalijske Kineze. Portogoeški poslanec je tožil v Petrogradu, da Kitajci žugajo portogoeški naselbi Makao. Rusija hoče podpirati Portugalijsko. Vse je neki že pripravljeno za odpravo po morji zoper Kitajce.

Na Angleškem je padel Beaconsfield s svojim ministerstvom, potem ko je veliko slavo vžival 6 lét in 2 mesca. Stopilo je na njegovo mesto liberalno ministerstvo Gladstonovo. Le-ta je predsednik in pa minister denarničar; Granville za zunanostvo; Hartington za Indijo; Childers za vojno; Northbroock za mornarstvo; Forsters za Irako; Selborne pa veliki kancelar. Afganske zadeve so veliko pripomogle sedanjim gospodovcem na stol. (Še pred kratkim se je naznanovalo iz Bombaja, da je bil en oddelek angleške vojne razmesarjen od Guettarskih hribovcev in da cesta med tem mestom in Kandaharom je pretergana.) Slava Beaconsfieldova je bila verhunc doseglja na berlinskem skodu l. 1878, ker pripisovala se mu je zasluga, da po zedinjenji s Berlinom je bil odvernil vojakine razdjanja, ki so žugale vsi Evropi. D'Israeli se je čutil obdajanega s silovitim sijanjem, od vsih strani dežele so mu sule pohvalne pisma, med nezmernim preslavljanjem se je vernil nazaj v London, veselice in pojedine so se napravljale njemu na čast od mesta do mesta po veliki Britaniji. Toda posvetna slava nima večje stanovitnosti od meglénih gorá in begljive sence. Manj kot dve leti potem je bil veržen velikán z večino blizo 300 glasov. Kaj je posvetna slava? Kaj ljudska hvala?

Cvet in sad zveste molitve.

Zahvale.

Št. 1. Po mogočnih priprošnjah Naše ljube Gospé presv. Serca Jezusovega in sv. Jožefa sem zadobil velike milosti; zatorej se čutim iz hvaležnosti dolžnega, to občno naznaniti in zaklicati: Češena bodi Naša ljuba Gospá presv. Serca Jezusovega in sv. Jožef! Vsi, ki ste v stiskah, pribežite zaupljivo k Mariji Devici, in gotovo bode te uslišani!

Iz Maribora, 27. mal. travna 1880. I. P. *)

Št. 2. Očitno naznanjamo zahvalo po „Zg. Danici“ Naši ljubi Gospej presv. Serca za nenadno (nepričakovano) ozdravljenje našega nam ljubljene duhovnega pastirja, kateri so bili zelo nevarno zboleli, tako, da smo že vsi z zdravnikom vred dvomili za njih zdravje; v zaupanji smo jih priporočili N. lj. G. presv. Serca, ki ima tudi lepo ime „zdravje bolnikov“; začeli smo devetdnevno opravljati in opravili sv. mašo na čast N. lj. G. za v. č. bolanega Gospoda. Hvala Bogu in Naši ljubi Gospej za uslišanje! V naše veliko veselje so kmalo ozdraveli, ter zopet že lahko Božjo službo opravljajo. Toraj, dragi bratje in sestre, še vi z nami zahvalite Boga usmiljenega in Marijo za uslišano prošnjo. Posihmal se hočemo še z večim zaupanjem k Njej obratiti. O Naša ljuba Gospá presv. Serca, prosi za nas Boga v vsih dušnih in telesnih potrebah!

V Savinski dolini na Štajerskem, 2. majn. 1880.

Št. 3. Ni dvoma, da Marija res skerbí s pravo materno ljubeznijo za svoje otroke. Mojo ženo tergalo je po glavi tako, da ji nobena, tudi tej bolezni primérna

zdravila veliko pomagale niso. S terdnim zaupanjem obrnil sem se za pomoč k Naši ljubi Gospej presv. Serca — in čudežu bi lahko prištel ponehanje in popolno ozdravljenje njene bolezni. Čast in naj serčniša hvala naj doní preusmiljeni Devici zato iz najinih src!
T. Ž.

Prošnje.

V molitev goreče priporočeni: Na dubu zmešana oseba za zdravi um. — Neka zmešana zadeva, da bi se srečno poravnala. — Hudo bolna za zdravje, če je božja volja. — Mož svojo že dalj časa bolno in sedaj popolnoma onemoglo soprogo priporočuje vsim udom, naj bi darovali nekoliko zdihljejev v čast Naše ljube Gospé presv. Jezusovega Serca in v čast sv. Jožefa, da bi še ozdravela, ako je Bogu v čast in njeni duši v zveličanje. — Oseba, ki že dolgo časa terpi hudo bolečino na nogi, da se ozdravi, ako je Božja sv. volja. — Na smert bolna sestra za polajšanje velikih bolečin, in za voljno prenašanje bolezni, za zdravje, sicer pa za srečno zadnjo uro. — Zmešana žena.

Bratovske zadeve.

Nameni in priporočevanja pri sv. maši in sploh v molitvi za mesec veliki traven 1880.

I. Glavna namena: Razsvitljenje postavodajalcev in svetovalcev. Ta dan umirajoči.

II. Posebni nameni:

10. majnika. Sv. Anton, škof. Priporoč.: Duhovnija sv. Neže na Selih (796 d.), ž. in m. Bogoljubno opravljanje šmarnic. Duše v vicah.

11. Sv. Mamert škof, začetnik procesij križevega tedna, † 477. Priporoč.: Duhovnija Tujniška sv. Ane (540 d.), ž. in m. Odvernjenje hude ure. Ponižanje sovražnikov sv. Cerkve.

12. Sv. Pankracij, 14leten mladeneč, obglavljen v Rimu pod Dioklecijanom l. 304. Priporoč.: Ž. in m. duhovnije Gojzd (684 d.). Dva strahovita preklinjevalca, da bi pošasti pekla odšli s pravo pokoro. Nedožni.

13. Sv. Janez Molčečnik, škof. Priporoč.: Ž. in m. Marije Magd. v Zlatopolji (564 d.). Spokorniki za stanovitnost. Nečistniki in pijanci za spreobrnjenje.

14. Sv. Pahomij pušavnik. Priporoč.: Duhovnija Rovska sv. Katarine dev. muč. (455 d.), ž. in m. Spreobrnjenje tatov in pobijalcev. Cerkev v Egiptu.

15. Zapovedani post k Binkoštim. Sv. Dimpna, hči irskega kneza, je za ohranjenje devištva ubežala v Antverpen; bila je zasačena in umorjena v 7. stoletju. Priporoč.: Duhovnija sv. Ulrika v Vranji peči (524 d.), ž. in m. Potepinsko in zanemarjeno človeštvo. Več slaboumnih.

16. Binkoštni dan. Sv. Simon Stok. Priporoč.: Duhovnija Moravška sv. Martina. Birmanci. Kteri so kdaj sv. birmo nevredno prejeli.

Male duhovne vaje.

Zdihljej. Svet, svet, svet si Ti Gospod Bog vojestev; zemlja je polna tvoje časti. Čast bodi Očetu, čast Sinu, čast sv. Duhu. (Enkrat na dan 100 dni odp.; vse nedelje s prazn. presv. Trojice vred in vsak dan v osmini trikrat na dan po 100 odpustka; ako se celi mesec opravlja, enkrat popolni odpustek pod navadnimi pogoji.)

*) Tudi drugo se je zgodilo. Plačila nič.

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. Novi deželni predsednik gospod A. Vinkler, ki je 4. t. m. prišel v Ljubljano, je 5. pričel vodstvo. Ravno ta dan so mu poklon opravili premilg. knezo-škof dr. J. Kr. Pogačar in prečastiti stolni kapitel s semeniškimi profesorji.

Pri sv. Duhu na Dolenskem bodo v četrtek po Binkoštih blagoslavljali vogelni kamen za ondotno novo cerkev. Bog daj svoj sv. blagoslov!

V Gorici bode 23. t. m. za škofa posvečen novi Kerški škof mons. dr. Feretič.

Iz Zagreba. † Jezus, Marija, Jožef, sv. Vincencij Pavljanski. — Vsegamogočni je izvolil našo ljubo Mater Ivano Krösbacherjevo, veliko prednico hervaško-slavonske redovne okrajine iz družbe usmiljenih Sester sv. Vincencija Pavljanskega v Zagrebu, 7. mal. trav. t. l. s svetá poklicati, potem ko je 42 lét v svojem poklicu (in med tem 33 lét ko prednica) Bogu goreče služila, v 64. l. njenega življenja; torej njeno dušo Vam v po-božno molitev priporočamo in obljubimo enako z molitvijo povračevati. R. I. P.!

Velikodušna dobrotá Nj. veličanstva. Presvitli cesar Francišk Jožef so iz svojega osebnega premoženja darovali za cerkveno in škofijsko zidanje v Sarajevu 200.000 gl. Bog povračaj toliko dobroto s preobilnim blagrom za cesarja in cesarstvo!

Iz Solnograda, 30. mal. travna. (*Poterdilo.*) Prejel sem 110 gld. (100 sa stradajoče v Tong-King-u, in 10 za sv. Det.) in spolnilo se bo v kratkem po odménu. Naj serčniši zahvala! Bog poverni! — Je-li knjižica o djanji sv. Detinstva že na svitlem? (Odg. Bode gotova zdaj zdaj. Vr.) Pozdrav v Gospodu.

P. Edmund.

Slavni P. Stöger S. J. je bil 18. u. m. na Dunaju slovesno pokopan. R. I. P.

Pogoriše na morji. Naznanja se, da ne daleč od Gibraltara je trešilo v avstrijsko ogersko barko „Nikoló Tomaseo“, ki je jadrala iz Filadelfije s 4179 sodci petroleja, katero je vse zgorelo; mornarstvo je rešeno. Barka je bila lastina „mornarske dalmatinske družbe“ in savarovana za 72.000 gl.

Gorečnost ameriškanskih katoličanov. V Ameriki ima vlada brezvérske šole, kakor po več drugih deželah. Katoličani se bojé za svoje otroke, zato si na svoje stroške napravljajo lastne šole, katerim z dobro vestjo smejo naj dražje zaklade, svoje ljube otročiče zročevati. Tako n. pr. škofija Kleveland s 125.000 katoličani ima 117 katoliških farnih šol; nadškofija Cincinnati s 200.000 katoličani 140 farnih šol; nadškofija Mitwaukee s 195.000 katol. 113 svojih šol; škofija Nevark s 175.000 katol. njih 153 itd.

V Hong-Kong-u je umerl francoski konzul Ildéfons Plichov, pošten mož, ki je goreče podpiral katoliške misijone.

Slovniška veda. „Unità“ piše, da v kratkem ima na svitlo priti slovnica in slovar zamurskega jezika „Donka“ od čast. g. misijonarja Beltrame ta, iz vstava Massa-tovega v Veroni, ki že veliko lét razširja omiko o bregovih belega in višnjevega Nila. — Pervi, ki je spisal gramatiko v tem jeziku, kolikor nam je znano, je dr. J. Zlat. Mitterrutsner, profesor v Briksen-u, ki jo je l. 1866 dal na svitlo: „Die Dinka-Sprache in Central-Afrika.“ — Ravno ta je na svitlo dal slovnico zamorskega „barskega jezika“: „Die Sprache der Bari in

Central-Afrika, Grammatik, Text und Wörterbuch. Brixen 1867.“ Bari-narod prebiva še dalje proti jugu od naroda Dinka ali Denka; oba sta si soseda.

Kako se v denka-jeziku šteje? Tako-le: Tok 1, rov 2, djak 3, ungván 4, vdjec 5, vdetem 6, vderov 7, bêt 8, vde-gvan 9, vtjer 10, vtjer ko tok 11, vtjer rov 20, vtjer djak 30, buot 100, tim 1000.

V bari-jeziku pa tako le: Tu 1, öri 2, džala 3, ungván 4, kanat 5, bukér 6, burjâ 7, budök 8, hungván 9, puök 10, merja murek 20, merja puök 100, pukine puök 1000.

Poslednje novice. Novejše naznanila zopet vedó novo novico, da nemški deržavni zbor prav bodeče rožičke kaže Bizmarku, ki se ni še prav zravnal po enem spodersljeju, pa mu že družega pripravlja, in sicer zdaj v colnih zadevah. Bizmark se nagiba za Beaconsfieldom. So mar to šibe za njegovo politiko zoper Cerkev? — Iz Francoskega naznanjajo, da se načelnika lažiliberalizma Freycinet in Gambetta pisano gledata. — Laško ministerstvo po vsi zmešnjavi ostane, razpušena pa bo menda zbornica, nove volitve so 16. in 23., nova zbornica pa se snide 26. majnika. Če bo pa s tim zmešnjave konec, je prašanje. — Poročniki velikih vlad v shodu carigraskem 1. maja niso nič opravili v poravnavi čer-nogorsko-turške zmešnjave. — Za okraj Meran itd. je namesto † Pavla Giovanelli-a v tirolski deželni zbor izvoljen g. provizor Sebast. Glatz. — V pruskem deržavnem zboru se je zopet pričelo obravnavati zoper preostudno oderuštvo in kaže, da bodo kaj izdatnega na dan spravili. — O pravem miru med Cerkvijo in deržavo na Pruskem je zastoj govoriti ali se ga nadjati, dokler Prusija ostane pri svoji lisičji politiki in le to zahteva, da naj se Cerkev v njene tirjatve vdá, potlej še le se bode vidilo, če se bo preganjavstvu poljubilo kaj odjenjati! Taka prevzetna in zvičajna politika čaka silovitega udarca po glavi, potlej še le bo jenjala božjim namenom nasproti delati. — Na Afganistanskem v Šidbatu, kakor naznanjajo, so 25. aprila Angleži imeli veliko bitvo z nasprotnikom, v kateri je padlo 1200 Afganov.

Duhovske spremembe.

V Lavantinski škofiji: Č. g. Martin Strajnsak, nadžupnik in dekan v Hočah, je postal kn.-šk. konzistorijalni svetovalec; č. g. Anton Slatenšek, župnik pri sv. Jungerti na Pohorji, in č. g. Mihael Bračko provizor pri sv. Antonu na Pohorji. Prestavljeni so č. g. gg. kaplani: Anton Rodošek za I. v Terbovlje; Vinko Kolar za I. v Rajhenburg; Fr. Nachtigall v št. II pod Turjakom; Matija Kelemina v št. II v Slov. goricah; Fr. Rojko k sv. Lenartu v Slov. goricah; Fr. Dovnik k sv. Benediktu v Slov. gor.; Jožef Satler v št. Juri v Slov. gor.; Štefan Mohorko k sv. Štefanu; Alojzij Vojsk v Dramlje; Ivan Bohanec v Fram, in Valentin Tamše na Ljubno.

Dobrotni darovi.

Za spominek † č. g. Pirca misijonarja: Apolonija Dolničar 50 sld.

Za stradajoče na Notranjskem: Apolonija Dolničar 50 sld.

Za Božji grob v Jeruzalemu: Č. g. Aj. Košir župn. iz št. Raperta 4 gl.

Za varhe Božjega groba: Č. g. Št. Šranc 1 gl.